

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е

гр. София, 20.12.2021 г.

С разпореждане на председателя на ВКС от 07.12.2021 г. е образувано т.д. № 4/2021 г. на ОСГТК, по предложение на състав на Трето гражданско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК с Определение № 60303/08.11.2021 г. по гр. д. № 3940/2020 г., с Определение № 60304 от 08.11.2021 г. по гр. д. № 68/2021 г. и с Протоколно определение от проведено съдебно заседание на 11.1.2021 г. по гр. д. № 1544/2020 г., с които съдебният състав е спрял производствата по делата и е предложил на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии да постанови тълкувателно решение по въпросите:

1. Допустимо ли е касационно производство, останало висящо след частичен отказ по чл. 233 ГПК от спорното право пред ВКС, в резултат на което процесуално действие цената на предявения иск е под прага, установен в чл. 280, ал. 3, т.1 ГПК?

2. Какви са правните последици при частичен отказ от иск, заявен по реда на чл. 233 ГПК в касационното производство, относно частта от спорното право, с разглеждането на която съдът е десезиран, и останалата част от спорното право, по отношение на която не е налице десезиране със спора?

Докладчиците в подготвително заседание по чл.7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, проведено на 13.12.2021 г. са установили следното:

По първия поставен на тълкуване въпрос са налице противоречиви произнасяния на състави на ВКС. В Решения с № 53 от 12.05.2021г. по гр.д.№ 1728/2020 г. на IV г.о., № 50 от 12.05.2021г. по гр.д.№ 1737/2020 г.на IV г.о. е прието, че след като са налице процесуалните предпоставки по чл. 233 ГПК, производството по делото следва да бъде прекратено досежно частта, за която е направен пред касационната инстанция отказ от иска, съответно обезсилен постановения въззивен акт в тази част, като производството в непрекънатата част е допустимо /независимо от цената на иска/, поради което разглеждането на спора следва да продължи с произнасяне по същество. Тъй като направеният частичен отказ десезира съда от разглеждане на правния спор, но само до размера, в който ищецът се е отказал от спорното материално право, когато той е направен едва пред касационната инстанция, чл. 280, ал.3, т.1 ГПК не намира приложение. Преценката дали едно дело е подсъдно на ВКС се прави към момента, в който е подадена касационната жалба и веднъж определена, функционална подсъдност не може да отпадне впоследствие /освен ако касаторът не оттегли изцяло жалбата си/.

В противоречие с тези съдебни актове са постановените Определения с № 150 от 19.05.2021г. по гр.д. № 1544/2020г.на III г.о., № 60228 от 22.07.2021 г. по гр.д. № 1078/2021 г. на III г.о., № 60230 от 22.07.2021г. по гр.д. № 2830/2021г. на III г.о., № 162 от 28.05.2021г. по гр.д. № 3861/2020 г.на III г.о., № 60204 от 29.06.2021 г. по гр.д. № 513/2021г.на III г.о., № 374 от 12.05.2021г. по гр.д. № 624/2021г.на IV г.о., съгласно които след като страната разполага - във всяко положение на делото - с правото да се откаже от иска си, когато тя заяви частичен отказ по чл. 233 ГПК от спорното право пред ВКС, съдът е длъжен да го съобрази. Когато в резултат на това процесуално действие, цената на предявения иск падне под законоустановения в чл. 280, ал.3, т.1 ГПК праг, съдът следва да отчете недопустимостта на производството и влизането в сила на въззивния акт.

В Определение с № 591 от 20.07.2021г. по ч.к.гр.д. № 2540/2021г.на IV г.о. е прието, че пред касационната инстанция е недопустим частичен отказ от иск по чл.233 ГПК, защото подобно действие не съставлява отказ от спорното право по смисъла на чл. 233 ГПК, а изменение на иска по чл. 214, ал. 1 ГПК -намаляване на размера на иска, което процесуално действие валидно може да се извърши само до приключване на съдебното дирене в първата инстанция. В подобен случай направеният отказ от иска е обусловен от допускането на изменението на иска, което е и преследваната от ищеца крайна цел.

Доколкото вторият поставен въпрос - относно правните последици при частичен отказ от иск, заявен по реда на чл. 233 ГПК в касационното производство - е обусловен от първия /за допустимостта на производството/, той също се разрешава противоречиво от състави на ВКС.

Съставите, постановили Решения с №№ 53 от 12.05.2021 г. по гр. д. № 1728/2020 г. на IV г.о. и с № 50 от 12.05.2021 г. по гр. д. № 1737/2020 г. на IV г.о. са прекратили производството относно частта от спорното право, с разглеждането на която са приели, че са десезирани и са обезсилили постановения акт, а са се произнесли - по същество - за останалата част от спорното право, по отношение на което не е налице десезиране със спора.

Съставилите, постановили Определения с № 150 от 19.05.2021г. по гр. д. № 1544/2020 г .на III г.о., № 60228 от 22.07.2021 г. по гр .д. № 1078/2021 г. на III г. о., № 60230 от 22.07.2021 г. по гр. д. № 2830/2021г. на III г.о., № 162 от 28.05.2021г. по гр.д. № 3861/2020г. на III г.о., № 60204 от 29.06.2021 г. по гр.д. № 513/2021 г. на III г.о., № 374 от 12.05.2021 г. по гр. д. № 624/2021 г. на IV г.о. са прекратили изцяло производството по делото и са обезсилили постановения акт поради отказ от иска за частта от спорното право, с разглеждането на която съдът е десезиран, а за останалата част от спорното право, по отношение на която не е налице

десезиране със спора, са приели, че производството е недопустимо, на основание чл. 280, ал.3, т.1 ГПК.

Различен подход е заявен в Определение № 60342 от 8.10.2021г. по ч. гр. д. № 2840/2021г.на III г.о., в което е направено разграничение - дали частичният отказ от иск в касационната инстанция е направен преди постановяване на определението по чл. 288 ГПК или след като вече е допуснато касационно обжалване. Посочено е, че преди постановяване на определението по чл.288 ГПК, ВКС е длъжен да се съобрази с този отказ, който води до намаляване цената на иска и съответно до нередовност на касационната жалба. Когато ищецът прави частичен отказ от иска след допускане на касационно обжалване, „този отказ също следва да бъде зачетен, но намаляването на цената на иска няма да има значение“, като ВКС, който „вече се е произнесъл по редовността на касационната жалба, допуснал е касационно обжалване, следва да се произнесе по същество. Само тогава противното разрешение би означавало да се позволи на ищеца недобросъвестно да избегне вече допуснатото касационно обжалване“.

С оглед на гореизложеното, докладчиците считат, че по поставените за тълкуване процесуалноправни въпроси е налице противоречива практика, поради което предложението за постановяване на тълкувателно решение е допустимо, като не се налага прередактиране на въпросите.

Предвид изложеното от докладчиците и на основание т. 7.3 и т. 8.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК, ОСГТК на ВКС е необходимо тълкувателното дело да се насрочи, както и да се изпратят покани на лицата, посочени в чл. 129 ЗСВ, за депозиране на становища, като се определи в какъв срок те следва да бъдат представени.

С оглед на горното

РАЗПОРЕЖДАМ:

I. НАСРОЧВАМ тълкувателно дело № 4/2021 г. на ОСГТК за **05.05.2022 г. от 14.00 ч.** за открито заседание, за когато да бъдат уведомени всички лица по чл. 129 ЗСВ, съдиите от Гражданската колегия и Търговска колегия на Върховния касационен съд, както и за закрито заседание за обсъждане и приемане на доклада на комисията по делото.

II. Да бъдат изпратени покани, като се приложат копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 60303 от 08.11.2021 г. по гр. д. № 3940/2020г. на III г.о. на ВКС, от Определение № 60304 от 8.11.2021 г. по гр. д. № 68/2021 г. на III г.о. на ВКС, от Протоколно определение от проведено заседание на 11.11.2021 г. по гр. д. № 1544/2020 г. на III г.о. на ВКС до главния прокурор, министъра на правосъдието, председателя на Висшия адвокатски съвет, омбудсмана на Република България, ръководителите на секциите по публичноправни науки и на секциите по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото при

Българската академия на науките, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“, Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, ръководителите на катедрите по гражданскоправни и публичноправни науки при Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, ръководителя на Департамент „Право“ в Нов български университет, програмните координатори по публично право и по частно право към Центъра по юридически науки при Бургаския свободен университет, ръководителя на Катедра „Правни науки“ при Юридическия факултет на Варненския свободен университет, които могат да представят становища **в срок до 31.03.2022 г.**

III. Да бъдат изпратени покани, като се приложат и копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 60303 от 08.11.2021 г. по гр. д. № 3940/2020 г. на III г.о. на ВКС, от Определение № 60304 от 8.11.2021 г. по гр. д. № 68/2021 г. на III г.о. на ВКС, от Протоколно определение от проведено заседание на 11.11.2021 г. по гр. д. № 1544/2020 г. на III г.о. на ВКС до председателите на апелативните съдилища, окръжните съдилища, председателя на Софийския градски съд и на председателите на районните съдилища за изразяване на становище **в срок до 31.03.2022 г.**

IV. Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**